

GEMEENSCHAPPELIJKE OMZENDBRIEF NR. COL 4/2014 VAN DE MINISTER VAN JUSTITIE EN HET COLLEGE VAN PROCUREURS-GENERAAL

Betreft: Europese Unie – Toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning van rechterlijke beslissingen in strafzaken – Tenuitvoerlegging van beslissingen tot inbeslagneming, verbeurdverklaring en geldelijke sancties.

I. INLEIDING.

1. Onderhavige gemeenschappelijke omzendbrief vervangt met onmiddellijke ingang de gemeenschappelijke omzendbrief van de Minister van Justitie en het College van procureurs-generaal COL 5/2007.

De oorspronkelijke wet van 5 augustus 2006 inzake de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning van rechterlijke beslissingen in strafzaken tussen de lidstaten van de Europese Unie (hierna “de wet”)¹ trad in voege op 17 september 2006 en strekte tot de omzetting in het Belgisch recht van het Kaderbesluit 2003/577/JBZ van de raad van de Europese Unie van 22 juli 2003 inzake de tenuitvoerlegging in de Europese Unie van beslissingen tot bevrozing van voorwerpen of bewijsstukken².

Deze wet werd gewijzigd door de wet van 19 maart 2012 tot wijziging van de wet van 5 augustus 2006 inzake de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning van rechterlijke beslissingen in strafzaken tussen de lidstaten van de Europese Unie (I)³ en de wet van 26 november 2011 tot wijziging van de wet van 5 augustus 2006 inzake de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning van rechterlijke beslissingen in strafzaken tussen de lidstaten van de Europese Unie (II)⁴.

De herziening strekt tot de omzetting in het Belgische recht van 3 kaderbesluiten van de Europese Unie:

- het kaderbesluit 2005/214/JBZ van de Raad van 24 februari 2005 inzake de toepassing van het beginsel van wederzijdse erkenning op geldelijke sancties⁵;

¹ Belgisch Staatsblad 7 september 2006; Parlementaire stukken Kamer, DOC 51-2106/001 t/m 003; Parlementaire stukken Senaat, 2005-2006, 3-1672/1 t/m 1672/4.

² PB, L 196/45 van 2 augustus 2003.

³ Belgisch Staatsblad 4 april 2012 + correctie Belgisch Staatsblad 23 april 2012; Parlementaire stukken Kamer 53-1703/001 t/m 005; Parlementaire stukken Senaat 5-1278/1 t/m 5.

⁴ Belgisch Staatsblad 4 april 2012 + correctie Belgisch Staatsblad 23 april 2012; Parlementaire stukken Kamer 53-1703/001 t/m 002 en 53-1833/001; Parlementaire stukken Senaat 5-1279/001.

⁵ PB, L 076/16 van 22 maart 2005.

- het kaderbesluit 2006/783/JBZ van de Raad van 6 oktober 2006 inzake de toepassing van het beginsel van wederzijdse erkenning op beslissingen tot confiscatie⁶;
- en gedeeltelijk het kaderbesluit 2009/299/JBZ van de Raad van 26 februari 2009 tot wijziging van de kaderbesluiten 2002/584/JBZ, 2005/214/JBZ, 2006/783/JBZ, 2008/909/JBZ en 2008/947/JBZ en tot versterking van de procedurele rechten van personen, tot bevordering van de toepassing van het beginsel van wederzijdse erkenning op beslissingen gegeven ten aanzien van personen die niet verschenen zijn tijdens het proces⁷.

2. Het beginsel van de wederzijdse erkenning binnen de Europese Unie is gestoeld op het idee van een gemeenschappelijke justitiële ruimte met een vrij verkeer van beslissingen: een beslissing van een bevoegde rechterlijke autoriteit van een lidstaat dient volkomen en rechtstreekse uitwerking te hebben op het volledige grondgebied van de Unie en de autoriteiten van de andere lidstaten moeten hun medewerking verlenen aan de tenuitvoerlegging ervan alsof het een beslissing betreft genomen door een bevoegde autoriteit van hun eigen staat, onder voorbehoud van de toepassing van door de wet voorziene weigeringsgronden.

De wet van 2006, die in een eerste fase enkel betrekking had op beslissingen tot inbeslagneming, is opgevat in een globale, evolutieve structuur, waardoor het mogelijk is om nieuwe E.U.-instrumenten gesteund op het beginsel van de wederzijdse erkenning erin te integreren, zoals inmiddels gebeurd inzake de verbeurdverklaringen en de geldboetes.

De term “rechterlijke beslissing” in de wet van 2006 werd vervangen door “beslissing” opdat de ruimere mogelijkheden die zijn voorzien in het kaderbesluit inzake geldelijke sancties ook onder deze bepalingen zouden vallen. Deze aanpassing heeft geen invloed op de definitie van een beslissing voor de inbeslagneming of verbeurdverklaring, waar nog steeds de vereiste van een rechterlijke beslissing aanwezig is.

II. ALGEMENE BEGINSELEN.

1. In de betrekkingen met de E.U. lidstaten wijkt deze wet af van het gemeen recht inzake wederzijdse rechtshulp, zoals in het bijzonder geregeld door de wet van 20 mei 1997 betreffende de internationale samenwerking inzake de tenuitvoerlegging van inbeslagnemingen en verbeurdverklaringen⁸ en door de

⁶ PB, L 328/59 van 24 november 2006.

⁷ PB 081/24 van 27 maart 2009.

⁸ Belgisch Staatsblad 3 juli 1997.

wet van 9 december 2004 betreffende de wederzijdse rechtshulp in strafzaken en tot wijziging van artikel 90ter van het Wetboek van strafvordering⁹.

De wet (artikel 1/1) voorziet ook uitdrukkelijk dat artikel 873 lid 2 Gerechtelijk Wetboek (krachtens hetwelk de ambtelijke opdracht van een vreemde rechterlijke overheid in België enkel mag worden uitgevoerd na machtiging van de Minister van Justitie, tenzij de internationale verdragen anders bepalen) in deze niet van toepassing is.

2. Een voor eensluidend gewaarmerkt afschrift van de beslissing wordt overgezonden vergezeld van een ondertekend certificaat dat elke relevante informatie bevat – cf. de als bijlagen 1, 2 en 3 gevoegde certificaten bedoeld in artikel 3 § 1 van de Wet (Bevriezing – Geldelijke sancties – Verbeurdverklaring). Het origineel van de beslissing en/of het origineel van het certificaat worden slechts overgemaakt op verzoek van de uitvoerende autoriteit.

Wat het gebruik van talen betreft geldt het volgende:

a) uitgaande verzoeken tot uitvoering van een beslissing tot inbeslagneming of verbeurdverklaring of geldelijke sanctie

Het certificaat geadresseerd door een Belgische autoriteit moet worden vertaald in de officiële taal van de uitvoerende Staat. Elke lidstaat kan bij de omzetting van het desbetreffende kaderbesluit of op een later tijdstip in een verklaring gericht aan het Secretariaat-generaal van de Raad van de Europese Unie aangeven dat het ook een vertaling naar één of meerdere officiële talen van de instellingen van de Europese Unie aanvaardt. (In bijlage wordt een overzicht gegeven van de omzetting van de kaderbesluiten in de andere lidstaten, waarbij de aanvaarde talen zijn aangeduid).

De wet of het desbetreffende kaderbesluit vereist niet dat België ook de beslissing tot inbeslagneming of confiscatie of geldelijke sanctie vertaalt naar een officiële taal of een erkende taal van de uitvoeringsstaat.

Om een snelle afhandeling van de procedure te waarborgen is het evenwel aangewezen dat de Belgische autoriteit zelf overgaat tot vertaling van de beslissing. Dit geldt *a fortiori* indien het algemeen bekend is dat de aangezochte uitvoeringsstaat niet over voldoende faciliteiten beschikt om zelf in te staan voor een vertaling van hoogstaande kwaliteit.

⁹ Belgisch Staatsblad 24 december 2004.

b) ingaande verzoeken tot uitvoering van een beslissing tot inbeslagneming of verbeurdverklaring of geldelijke sanctie

Het certificaat overgezonden aan een Belgische autoriteit moet in het Nederlands, het Frans, het Duits of het Engels¹⁰ worden vertaald.

Het eensluidend gewaarmerkt afschrift van de beslissing dat bij het certificaat wordt gevoegd dient niet vertaald te worden door de beslissingsstaat.

De uitvoerende Belgische autoriteit zal evenwel overgaan tot de vertaling van beslissing tot inbeslagneming indien er ernstige twijfels rijzen over de betrouwbaarheid van het certificaat¹¹. Er kan gedacht worden aan het voorbeeld waarin de vertaling van de beslissing tot inbeslagneming zich opdringt om het onvolledig of onduidelijke certificaat aan te vullen of te verduidelijken.

De correctionele rechtbank, of voor de aanhangigmaking bij de rechtbank, de procureur des Konings, kan beslissen om de tenuitvoerlegging van de beslissing tot verbeurdverklaring uit te stellen gedurende de tijd die nodig is voor de gehele of gedeeltelijke vertaling van de beslissing.

Indien nodig wordt het certificaat en de bijhorende beslissing vertaald naar de taal van de rechtspleging conform de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken en dit voor het dossier aanhangig wordt gemaakt bij de bevoegde onderzoeksrechter of correctionele rechter die een uitspraak zal doen over het verzoek tot uitvoering van de beslissing tot inbeslagneming of verbeurdverklaring.

c) kosten van vertaling certificaten en beslissingen

Het interne recht voorziet thans niet in een bijzondere regeling voor de financiering en de verhaalbaarheid van de kosten die zijn gemaakt bij de behandeling van certificaten tot inbeslagneming en confiscatie of geldelijke sanctie op de beslagene / veroordeelde of op de betrokken lidstaat.

Er dient bovendien rekening te worden gehouden met art. 20 van het kaderbesluit 2006/783/JBZ (confiscatie). De lidstaten vragen elkaar in beginsel geen vergoeding voor de kosten die voortvloeien uit de toepassing van dit Kaderbesluit. Indien de uitvoeringsstaat echter kosten heeft gemaakt waarvan het meent dat ze hoog of uitzonderlijk zijn, kan hij de beslissingsstaat

¹⁰ Anders dan voor het Europees aanhoudingsbevel heeft België ook het Engels aanvaard. In voorkomend geval zal het ontvangen certificaat wel moeten vertaald worden in de taal van de rechtspleging overeenkomstig de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken. Deze vertaling moet alsdan door de Belgische autoriteit worden gemaakt.

¹¹ Memorie van toelichting bij het wetsontwerp inzake de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning van rechterlijke beslissing in strafzaken tussen de lidstaten van de Europese Unie, *Parl. St. Kamer* 2005-2006, nr. 2106/1, blz. 13.

voorstellen om de kosten te delen. De uitvoeringsstaat zal daartoe aan de beslissingsstaat alle gedetailleerde gegevens meedelen.

België kan beslissen om de tenuitvoerlegging van de beslissing tot verbeurdverklaring uit te stellen omdat het een gehele of gedeeltelijke vertaling van de beslissing tot verbeurdverklaring nodig acht. De kosten van de vertaling vallen ten laste van België (artikel 31, § 1, 3° wet en artikel 10 Kaderbesluit 2006/783/JBZ). Indien de uitvoerende autoriteit in België de beslissing tot inbeslagneming wil laten vertalen zal de vertaling worden uitgevoerd door en op kosten van deze autoriteit¹².

De door België gemaakte kosten van vertaling van uitgaande verzoeken tot inbeslagneming of verbeurdverklaring zijn onderworpen aan de wetgeving betreffende de gerechtskosten.

3. Om de bevoegde buitenlandse uitvoerende rechterlijke autoriteit te kennen kan uiteraard beroep gedaan worden op de contactpunten van het Europees Justitieel Netwerk¹³. Wat specifiek het beslag en de verbeurdverklaring betreft, kan een beroep worden gedaan op het Centraal Orgaan voor de Inbeslagneming en de Verbeurdverklaring (COIV), dat fungeert als contactpunt van het “Camden Asset Recovery Interagency Network” (CARIN) voor België. Het CARIN-netwerk is een informeel samenwerkingsverband van specialisten inzake beslag en confiscatie van illegale vermogens binnen politiediensten en justitie.

Indien de beslissing ten uitvoer moet worden gelegd in België, dient het certificaat gericht te worden aan de territoriaal bevoegde procureur des Konings. Teneinde de samenwerking te vergemakkelijken en vertragingen te vermijden voorziet artikel 3 § 4 van de wet dat de Procureur des Konings die een verzoek ontvangt waarvoor hij territoriaal niet bevoegd is, dit ambtshalve overmaakt aan de territoriaal bevoegde Procureur des Konings, en daarvan de uitvaardigende autoriteit in kennis stelt door ongeacht welk middel dat een schriftelijk bewijs oplevert.

4. De Belgische uitvoerende autoriteit erkent de beslissing en neemt onverwijld de nodige maatregelen tot tenuitvoerlegging, onder voorbehoud van de toepassing van een van de in de wet limitatief opgesomde weigeringsgronden.

De tenuitvoerlegging in België geschiedt in beginsel overeenkomstig het Belgisch recht, met die nuance dat, teneinde te waarborgen dat de verkregen bewijsstukken ontvankelijk zijn in de beslissingsstaat, de inbeslagneming ten uitvoer gelegd wordt overeenkomstig de door de beslissingsstaat uitdrukkelijk aangegeven procedureregels, op voorwaarde dat deze regels geen afbreuk

¹² Memorie van toelichting bij het wetsontwerp inzake de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning van rechterlijke beslissing in strafzaken tussen de lidstaten van de Europese Unie, *Parl. St. Kamer* 2005-2006, nr. 2106/1, blz. 13.

¹³ Zie Col 10/2012, betreffende E.J.N.

doen aan de fundamentele rechten of enig ander grondbeginsel van het Belgische recht (cf. artikel 4 § 3 van de wet dat in dezelfde lijn ligt als het toepasselijk recht op basis van artikel 6 wet van 9 december 2004 betreffende de wederzijdse internationale rechtshulp in strafzaken).

De materiële gronden die ten grondslag liggen van de uitspraak die aan België werd overgemaakt kunnen enkel betwist worden in de beslissingsstaat en bijgevolg niet voor een Belgische rechtbank.

Alle officiële mededelingen worden rechtstreeks tussen de bevoegde autoriteiten uitgewisseld.

5. Artikel 5 van de wet voorziet verder in een bijzondere kennisgeving aan de F.O.D. Justitie:

- *door de bevoegde rechterlijke autoriteiten:*
  - elke weigering van de tenuitvoerlegging van een beslissing inzake verbeurdverklaring of inbeslagneming – de motieven voor weigering, alsook het afschrift van deze beslissing worden *in casu* samen met de kennisgeving overgemaakt;
  - elke weigering van de tenuitvoerlegging van een beslissing inzake geldelijke sanctie op grond van art. 7(1)3° (i.e. indien er ernstige redenen bestaan om aan te nemen dat de tenuitvoerlegging van de rechterlijke beslissing afbreuk zou doen aan de fundamentele rechten van de betrokken persoon, zoals vastgelegd in artikel 6 van het verdrag betreffende de Europese Unie).
- *door de bevoegde autoriteiten:*
  - enige moeilijkheid met betrekking tot de toepassing van deze wet (zowel naar aanleiding van de tenuitvoerlegging in België van een buitenlandse beslissingen als naar aanleiding van de tenuitvoerlegging in een E.U. lidstaat van een Belgische beslissing).

Zoals aangegeven geldt de laatstgenoemde informatieplicht voor beide richtingen, dus zowel voor de ontvangen als de overgezonden beslissingen, en zowel bij de tenuitvoerlegging in België als in het buitenland. Bedoeling is dat de F.O.D. Justitie een globaal beeld heeft van de toepassing van de wet en op Europees niveau initiatieven kan nemen met het oog op oplossing van eventuele moeilijkheden.

Parallel aan de instructies uitgewerkt in de COL.5/2005 betreffende de internationale rechtshulp in strafzaken (cf. punt II.7.2) dient binnen elk parket de referentiemagistraat rechtshulp toe te zien op de naleving van deze rapportageplicht. In de gewone zaken volstaat de eenvoudige overmaking

zonder meer van een kopie van de Belgische beslissing waarbij geweigerd werd de buitenlandse beslissing ten uitvoer te leggen.

In de dossiers waar een moeilijkheid werd ervaren bij de tenuitvoerlegging van een Belgische of een buitenlandse beslissing dient een informatieverlag overgemaakt. In beide gevallen mag de toezending door de Procureur des Konings of de Federale Procureur via de territoriaal bevoegde procureur-generaal, geschieden aan de FOD Justitie, Directoraat-generaal Wetgeving, Fundamentele Rechten en Vrijheden, Dienst Internationale Samenwerking in Strafzaken, met kantoor te 1000 Brussel, Leuvenseplein 4 te 1000 Brussel - Fax. 02/210.57.98.

In geval van recurrente moeilijkheden bij de toepassing van de wet kan daarvan kennis gegeven worden aan de Procureur-generaal van Gent (toepassing bij wijze van analogie van de COL 21/2010 betreffende inventarisatie van de problematische internationale rogatoire commissies + de COL 11/2009 betreffende de wetsevaluatie).

6. Wat de rechtsverhouding betreft tussen enerzijds de EU-kaderbesluiten inzake beslag en confiscatie en anderzijds de multilaterale en bilaterale rechtshulpverdragen¹⁴ die België heeft geratificeerd, rijst de vraag of deze verdragen nog van toepassing blijven in de relaties met andere lidstaten, na omzetting van het desbetreffende kaderbesluit door België en de betrokken lidstaat.

Uit de parlementaire voorbereiding blijkt alvast dat de kaderbesluiten geldelijke sancties en confiscatie volgens de wetgever een nieuwe stap vormen naar de goedkeuring op termijn van een uniek instrument inzake wederzijdse erkenning dat het huidige stelsel van samenwerking in strafzaken op vermogensrechtelijke gebied (inbeslagneming, verbeurdverklaring, geldelijke sancties en bewijsmateriaal) zal vervangen in de betrekkingen tussen de lidstaten van de Europese Unie. Het stelsel van de wederzijdse erkenning wordt ook beschouwd als de hoeksteen van de gerechtelijke samenwerking in strafzaken en moet de mechanismen voor “traditionele” wederzijdse rechtshulp, gegrond op de dialoog tussen staten, vervangen¹⁵.

De klassieke rechtshulpverdragen blijven echter van toepassing, zelfs na de omzetting van de kaderbesluiten betreffende de inbeslagneming en confiscatie door België:

¹⁴ Bijvoorbeeld de verdragen van de Raad van Europa, zoals de Overeenkomst inzake het witwassen, de opsporing, de inbeslagneming en de verbeurdverklaring van opbrengsten van misdrijven, opgemaakt te Straatsburg op 8 november 1990, *Belgisch Staatsblad* 4 juni 1998 en de Overeenkomst inzake het witwassen, de opsporing, de inbeslagneming en de confiscatie van opbrengsten van misdrijven en inzake de financiering van het terrorisme, gedaan te Warschau op 16 mei 2005, *BS* 22 december 2009.

¹⁵ Memorie van toelichting bij het wetsontwerp tot wijziging van de wet van 5 augustus 2006 inzake de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning van rechterlijke beslissingen in strafzaken tussen de lidstaten van de Europese Unie, *Parl. St. Kamer*, 2010-2011, stuk nr. 1703/1, blz. 7 en 8.

a. in beslagneming

In tegenstelling tot andere kaderbesluiten die het beginsel van de wederzijdse erkenning van beslissingen in strafzaken toepassen, zoals bij voorbeeld het Europees aanhoudingsbevel (Kaderbesluit 2002/584/JBZ van 13 juni 2002) en het Europees bewijsverkrijgingsbevel (Kaderbesluit 2008/978/JBZ van 18 december 2008), bevat het Kaderbesluit 2003/8577/JBZ betreffende de bevrozing geen expliciete regeling voor de verhouding tussen het betrokken Kaderbesluit en andere internationale rechtsinstrumenten over inbeslagneming.

De wil van de wetgever is duidelijk: de bestaande rechtshulpverdragen inzake beslag blijven verder van toepassing.

In artikel 8 lid 1 van de oorspronkelijke wet van 5 augustus 2006 was bepaald dat in de betrekkingen met de E.U. lidstaten voor wat betreft de tenuitvoerlegging en de uitvaardiging van inbeslagnemingen, deze wet de wet van 20 mei 1997 betreffende de internationale samenwerking inzake de tenuitvoerlegging van inbeslagnemingen en verbeurdverklaringen vervangt.

Dit artikel werd door de wetwijziging opgeheven. Aldus kunnen de Belgische rechterlijke autoriteiten voor de eigen uitgaande verzoeken tot inbeslagneming nog steeds klassieke rechtshulpverzoeken gebruiken, wat uiteraard nuttig is als het verzoek onderdeel uitmaakt van een ruimer rechtshulpverzoek zoals verhoor en huiszoeking, of als de geviseerde goederen niet duidelijk kunnen worden bepaald.¹⁶

Ook aan de ontvangen klassieke rechtshulpverzoeken strekkende tot inbeslagneming zullen de Belgische rechterlijke autoriteiten nog steeds gevolg geven op basis van voornoemde wet van 20 mei 1997 en de geldende internationale overeenkomsten (die immers niet zijn opgeheven door het E.U. Kaderbesluit).

b. verbeurdverklaring

Artikel 21 van het kaderbesluit 2006/783/JBZ betreffende confiscatie laat de toepassing van bilaterale en multilaterale overeenkomsten of regelingen toe, voor zover deze verdragen of regelingen de procedures voor de tenuitvoerlegging van de beslissingen tot confiscatie verder vereenvoudigen of vergemakkelijken. Een kaderbesluit heeft echter geen directe werking in de Belgische rechtsorde (cf. Cass. 24 augustus 2004, P.04.1211.N, met betrekking tot Europees aanhoudingsbevel). De wetgever heeft de regeling

¹⁶ Memorie van toelichting bij het wetsontwerp tot wijziging van de wet van 5 augustus 2006 inzake de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning van rechterlijke beslissingen in strafzaken tussen de lidstaten van de Europese Unie, *Parl. St. Kamer*, 2010-2011, stuk nr. 1703/1, blz.14.

vervat in artikel 21 van het kaderbesluit niet overgenomen in de wet van 5 augustus 2006 bij de omzetting van het kaderbesluit.

Er kan ook worden verwezen naar de bepalingen van het VN-Verdrag van Wenen van 23 mei 1969 inzake het verdragenrecht (*Belgisch Staatsblad* 28 december 1993) die de beëindiging van internationale verdragen regelen. Artikel 54 van voormeld verdrag bepaalt dat de beëindiging van een internationaal verdrag kan plaatsvinden, hetzij overeenkomstig de bepalingen van het betrokken verdrag (artikel 54, a), hetzij te allen tijde door overeenstemming tussen alle partijen na raadpleging van de andere verdragsluitende Staten (artikel 54, b).

België heeft bij de omzetting van het kaderbesluit betreffende confiscatie in het interne recht er alleszins niet voor geopteerd om deze klassieke rechtshulpverdragen uitdrukkelijk op te zeggen conform artikel 54, a. van voormeld Verdrag. België heeft zich ook niet conform 54, b. teruggetrokken uit de bestaande rechtshulpverdragen die de uitvoering van confiscatie regelen, in zijn relatie met andere lidstaten, bij gebrek aan omzetting van artikel 21 van het kaderbesluit in het interne recht.

7. Het Centraal Orgaan voor de Inbeslagneming en de Verbeurdverklaring (COIV) is opgericht binnen het Openbaar Ministerie en verleent bijstand aan de gerechtelijke autoriteiten bij de toepassing van de wet op het gebied van de inbeslagneming en de verbeurdverklaring, als zij erom verzoeken (artikelen 10 respectievelijk 28 wet). Deze bevoegdheid sluit aan bij de bestaande wettelijke opdracht van het COIV om internationale rechtshulp inzake beslag en confiscatie te faciliteren (artikel 3 COIV-wet van 26 maart 2003).

Concreet kan het COIV bijstand verlenen bij de toepassing van de wet via de terbeschikkingstelling van blanco certificaten (zie Ompranet pagina's van het COIV) of toelichting verschaffen bij de wijze waarop het certificaat moet worden ingevuld. Het COIV kan ook naast praktische informatie (taal certificaat, identiteit bevoegde buitenlandse autoriteit, enz.) ook inlichtingen verschaffen over het rechtssysteem van de andere lidstaten.

Het COIV staat als "Asset Management Office" in voor het (waardevast) beheer van in beslag genomen vermogensbestanddelen. Op basis van artikel 15 van de wet is het COIV ook bevoegd om, mits machtiging van de onderzoeksrechter, over te gaan tot de vervreemding of teruggave van betaling tegen betaling van een geldsom van in beslag genomen vermogensbestanddelen.

III. ALGEMENE WEIGERINGSGRONDEN VOOR DE TENUITVOERLEGGING.

1. Artikel 6 van de wet heeft betrekking op de regel van de dubbele incriminatie: de tenuitvoerlegging moet worden geweigerd indien de feiten die aan de beslissing ten gronde liggen krachtens het Belgisch recht niet strafbaar zijn. Conform de recente rechtspraak wordt de dubbele strafbaarstelling beoordeeld op grond van de feiten en niet op grond van de juridische omschrijving in het recht van de uitvaardigende staat.

Het beginsel van de dubbele incriminatie is evenwel niet van toepassing op volgende 32 strafbare feiten, voor zover deze in de beslissingsstaat strafbaar zijn met een maximale vrijheidsberovende straf van ten minste drie jaar: (artikel 6 § 2 van de wet – het betreft dezelfde lijst van bijzonder ernstige strafbare feiten die opgenomen zijn in de wet van 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel – voor toelichting kan dan ook verwezen worden naar de Ministeriële Omzendbrief van 8 augustus 2005 inzake het Europees aanhoudingsbevel, punt 3.1.3)

1. deelneming aan een criminele organisatie
2. terrorisme;
3. mensenhandel;
4. seksuele uitbuiting van kinderen en kinderpornografie;
5. illegale handel in verdovende middelen en psychotrope stoffen;
6. illegale handel in wapens, munitie en explosieven;
7. corruptie;
8. fraude, daaronder begrepen fraude waardoor de financiële belangen van de Europese Gemeenschappen worden geschaad zoals bedoeld in de Overeenkomst van 26 juli 1995 aangaande de bescherming van de financiële belangen van de Europese Gemeenschappen;
9. witwassen van de opbrengst van misdrijven;
10. vervalsing daaronder begrepen namaak van de euro;
11. informatiecriminaliteit;
12. milieucriminaliteit, daaronder begrepen illegale handel in bedreigde diersoorten en illegale handel in bedreigde planten- en boomsoorten;
13. hulp bij het onrechtmatig binnenkomen van of verblijven op het grondgebied;
14. opzettelijke doodslag of ernstige slagen en verwondingen;
15. illegale handel in menselijke organen en weefsel;
16. ontvoering, opsluiting en gijzelneming;
17. racisme en vreemdelingenhaat;
18. georganiseerde of gewapende diefstal;
19. illegale handel in cultuurgooederen, daaronder begrepen antiquiteiten en kunstwerken;
20. oplichting;

21. racketeering en afpersing;
22. namaak en ongeoorloofde productie van goederen;
23. vervalsing van administratieve documenten en handel in valse stukken;
24. vervalsing van betaalmiddelen;
25. illegale handel in hormonale stoffen en andere groeifactoren;
26. illegale handel in nucleaire en radioactieve stoffen;
27. handel in gestolen voertuigen;
28. verkrachting;
29. opzettelijke brandstichting;
30. misdaden die tot de rechtsmacht van het Internationaal Strafhof behoren;
31. kaping van vliegtuigen of van schepen;
32. sabotage.

Het beginsel van de dubbele incriminatie kan evenmin toegepast worden inzake beslissingen tot inbeslagneming of verbeurdverklaring met betrekking tot taksen en belastingen, of douane- en wisselzaken (cf. artikel 6 § 3).

Tenslotte bepaalt artikel 6 §4 van de wet dat voor de toepassing van § 2, 14°, de feiten van abortus en euthanasie niet beschouwd worden als opzettelijke doodslag.

2. Artikel 7 §1 van de wet somt nog drie verplichte weigeringsgronden op:

- 1° indien een immunititeit bestaat waardoor de beslissing niet ten uitvoer kan worden gelegd;
- 2° indien de tenuitvoerlegging van de beslissing het “ne bis in idem” beginsel zou schenden (wat mogelijk is bij een inbeslagneming met het oog op latere verbeurdverklaring of overgave als bewijsstuk);
- 3° indien de tenuitvoerlegging van de beslissing afbreuk zou doen aan de fundamentele rechten van de betrokken persoon¹⁷.

Inzake de immuniteit wordt in het bijzonder aangegeven:

- × Het begrip “immunititeit” slaat op allerlei procedurele beletselen voor het leggen van strafbeslag of de uitvoering van een beslissing waarbij een verbeurdverklaring of geldelijke sanctie is opgelegd ten aanzien van personen of zaken die gedekt zijn door een immuniteit. Naast de interne staatsrechtelijke immuniteiten die de grondwet of de wet erkennen (parlementsleden, Koning, enz.) zijn er ook de immuniteiten

¹⁷ De Memorie van toelichting (DOC 51 –2106/001), pag. 13, geeft terzake volgende toelichting: “Uiteraard kan de Belgische rechterlijke autoriteit die uitspraak moet doen over de tenuitvoerlegging van de inbeslagneming niet worden belast met de politieke beoordeling van de toestand in de andere lidstaten. De controle wordt strikt beperkt tot de beoordeling van concrete omstandigheden betreffende het geval dat aanleiding geeft tot de beslissing tot inbeslagneming. Daartoe kan de Belgische rechterlijke autoriteit de informatie verstrekt in het certificaat op dienstige wijze vergelijken met de beginselen van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden en bijvoorbeeld met artikel 14 van dat verdrag dat de zogenaamde non-discriminatieclausule bekrachtigt.”
Voor verdere toelichting kan verwezen worden naar de Ministeriële Omzendbrief van 8 augustus 2005 inzake het Europees aanhoudingsbevel, punt 3.2.1.5.

die het internationaal recht toegekend aan internationale instellingen en vertegenwoordigers van vreemde staten (diplomaten, ministers, staatshoofden - zie o.a. desbetreffende verdragen en artikel 1bis VTSv.).

- * De immuniteit dient in concreto beoordeeld, wat inhoudt dat, indien de mogelijkheid bestaat om de onschendbaarheid te laten opheffen, het verzoek tot uitvoering van beslissing pas dient te worden afgewezen nadat is vastgesteld dat de opheffing niet mogelijk was.

Wat het beslag en de uitvoering van veroordelingen betreft dient er ook rekening gehouden te worden met:

- * strafrechtelijke immuniteit van politieke rechtspersonen (Staat, gewesten, gemeenschappen, provincies en gemeenten, enz..) (artikel 5 Strafwetboek)
- * bijzondere verbeurdverklaring bedoeld door artikel 42, 1° Strafwetboek van goederen van publiekrechtelijke rechtspersonen, andere dan bedoeld in artikel 5 Strafwetboek is enkel mogelijk als het zaken betreft die vatbaar zijn voor burgerlijk beslag. De beslagbaarheid in burgerlijke zaken van overheidsgoederen is geregeld door artikel 1412*bis* Gerechtelijk Wetboek. In beginsel is beslag op zaken die toebehoren aan publiekrechtelijke rechtspersonen verboden ter vrijwaring van de continuïteit van de openbare dienst. Enkel goederen die kennelijk niet nuttig zijn voor de uitoefening van hun opdrachten of voor de continuïteit van de openbare dienst zijn vatbaar voor beslag.
- * beslag per equivalent in strafzaken: zaken die op basis van het burgerlijk recht niet vatbaar zijn voor beslag mogen ook niet per equivalent in beslag worden genomen (artikel 35*ter* Wetboek van strafvordering) dit wil zeggen alle zaken opgesomd in artikelen 1408 tot 1412*bis* Gerechtelijk Wetboek of bijzondere wetten (voor een overzicht van onbeslagbare zaken: zie E. DIRIX en K. BROECKX, *Beslag* in *APR*, derde editie, Mechelen, Kluwer, 2010, 116 e.v.).

3. Het nieuw ingevoegde artikel 7/1 voorziet drie facultatieve weigeringsgronden:
  - de verjaring (enkel in het geval de feiten onder de bevoegdheid van de Belgische rechtbanken vallen);
  - de territorialiteit;
  - veroordelingen bij verstek.

Gezien de aard van voorvermelde weigeringsgronden is het artikel enkel van toepassing op veroordelingen - *i.e.* beslissingen tot geldelijke sancties en verbeurdverklaring – en kan het niet worden ingeroepen t.a.v. beslissingen tot inbeslagneming.

De weigeringsgrond inzake verjaring van de straf moet getoetst worden aan het Belgisch recht. De vermogensstraffen (geldboeten en verbeurdverklaringen) verjaren volgens de verjaringstermijn die geldt voor de gevangenisstraf (artikel 94 Strafwetboek). Indien de verbeurdverklaring slaat op een concrete roerende of onroerende zaak (objectconfiscatie) kan er geen sprake zijn van verjaring. De verbeurdverklaring van geldsommen op het krediet van geïndividualiseerde en voordien in beslag genomen bankrekeningen, draagt de eigendom van die geldsommen niet over aan de Staat maar stelt ze te zijner beschikking, zonder dat een uitvoeringsmaatregel vereist is, zodat die verbeurdverklaring, die kracht van gewijsde heeft verkregen, *niet vatbaar is voor verjaring* (Cass. 11 januari 1990). Op het ogenblik waarop de veroordeling in kracht van gewijsde treedt gaat de eigendom over naar de Staat en zijn er geen verdere uitvoeringsmaatregelen meer nodig. Als nieuwe eigenaar van de zaak dient de Staat soms maatregelen te nemen om de zaak te recupereren bij derden of de veroordeelde (bvb. wegtakelen verbeurdverklaard voertuig). Deze maatregelen zijn echter geen daden van uitvoering van de straf. De verjaring van de straf speelt enkel in geval van verbeurdverklaring per equivalent of de objectconfiscatie van een geldsom die niet tijdens het onderzoek in beslag genomen is. In beide gevallen impliceert de verbeurdverklaring het bestaan van een schuldvordering, in te vorderen op het vermogen van de veroordeelde binnen de wettelijke verjaringstermijn.

De weigeringsgrond van de territorialiteit impliceert dat de beslissing betrekking heeft op feiten (1) die naar Belgisch recht worden geacht geheel of gedeeltelijk gepleegd te zijn op Belgisch grondgebied of op een plaats die als zodanig wordt beschouwd (artikel 3 Strafwetboek), of (2) die buiten het grondgebied van de beslissingsstaat zijn gepleegd en naar Belgisch recht niet vervolgd kunnen worden wanneer zij buiten het Belgisch grondgebied gepleegd zijn (artikel 4 Strafwetboek en hoofdzakelijk de artikelen 6 - 14 VTSv.).

De weigeringsgrond inzake territorialiteit kan echter niet worden ingeroepen in het kader van een beslissing tot verbeurdverklaring uitgesproken in een witwaszaak, daar het element van extraterritorialiteit immers frequent aanwezig is en een dergelijke weigeringsgrond de goede werking van justitie zou kunnen schaden (cf. artikel 7/1.2° lid 2)¹⁸.

4. Indien de Belgische uitvoerende autoriteit van oordeel is dat zij niet over voldoende gegevens beschikt omdat het certificaat niet is overgelegd, dit onvolledig is of niet overeenstemt met de beslissing, bepaalt zij voor de uitvaardigende autoriteit een termijn waarbinnen het certificaat moet worden overgelegd, aangevuld of gecorrigeerd.

¹⁸ Memorie van toelichting bij het wetsontwerp tot wijziging van de wet van 5 augustus 2006 inzake de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning van rechterlijke beslissingen in strafzaken tussen de lidstaten van de Europese Unie, *Parl. St. Kamer*, 2010-2011, stuk nr. 1703/1, blz. 15.

In geval de gegevens niet binnen de bepaalde termijn worden verstrekt, wordt de tenuitvoerlegging geweigerd (cf. artikel 7 § 2 van de wet).

IV. BEGINSELEN INZAKE INBESLAGNEMING.

4.1. Beslissingen tot inbeslagneming:

De term “bevriezing” in het Kaderbesluit dient naar Belgisch recht te worden verstaan als “inbeslagneming”, zijnde een voorlopige maatregel tot blokkering van activa¹⁹ (cf. artikel 2/1, 3° van de wet dat verwijst naar de artikelen 35, 35bis, 35ter en 37 van het Wetboek van strafvordering, alsook inbeslagnemingen als bedoeld in het Strafwetboek en de bijzondere wetten). Dit kan betrekking hebben zowel op een goed dat verbeurd kan worden verklaard als op een bewijsstuk, alsmede op (legale) zaken die het equivalent vormen van de onvindbare vermogensvoordelen.

4.2. Bijzondere weigeringsgronden voor de inbeslagneming:

Artikel 11 van de wet voorziet in een bijzondere weigeringsgrond voor de inbeslagneming met het oog op de latere verbeurdverklaring. In dat geval wordt de tenuitvoerlegging geweigerd indien de feiten volgens Belgisch recht geen beslissing tot verbeurdverklaring met zich kunnen meebrengen (uitgezonderd de inbreuken bedoeld in artikel 6 § 2).

De Memorie van toelichting bij de wet van 5 augustus 2006 (pagina 15) geeft volgend voorbeeld: een beslissing tot inbeslagneming bevolen met het oog op de latere verbeurdverklaring van een goed zal worden geweigerd wanneer deze beslissing betrekking heeft op een feit dat volgens de Belgische wet als overtreding wordt omschreven en in de verbeurdverklaring niet wettelijk wordt voorzien voor dergelijke overtredingen.

4.3. Procedure voor de tenuitvoerlegging in België en verdere behandeling:

1. De procureur des Konings van de plaats waar de bedoelde goederen of de meerderheid van deze goederen zich bevinden is territoriaal bevoegd voor de tenuitvoerlegging van de inbeslagneming. (De uitvoering van de buitenlandse beslissing die zich uitstrekt over verschillende rechterlijke arrondissementen wordt dus gecentraliseerd in één parket).
Na ontvangst maakt de Procureur des Konings de zaak onverwijld aanhangig bij de onderzoeksrechter van de plaats waar de goederen (of de meerderheid ervan) zich bevinden.

¹⁹ Memorie van toelichting bij het wetsontwerp inzake de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning van rechterlijke beslissing in strafzaken tussen de lidstaten van de Europese Unie, *Parl. St. Kamer* 2005-2006, nr. 2106/1, blz. 14.

De onderzoeksrechter beslist zo mogelijk binnen de 24 uur en uiterlijk binnen 5 dagen na de aanhangigmaking over de al dan niet tenuitvoerlegging. Het is een eenzijdige procedure waarbij de onderzoeksrechter nagaat: (artikel 12 § 2 van de wet):

- 1° of de voorwaarden van artikelen 2, 2/1 en 3 vervuld zijn (gaat het om een rechterlijke beslissing met als doel de inbeslagneming van een goed en is het voor eensluidend gewaarmerkt afschrift van de beslissing vergezeld van een certificaat in een van de aanvaarde talen);
- 2° of eventuele weigeringsgronden bestaan (de toepasselijkheid van het ne bis in idem beginsel wordt in dit stadium enkel bestudeerd in het licht van de elementen in het certificaat);
- 3° ingeval de beslissing betrekking heeft op een feit vermeld in de lijst van artikel 6 § 2, of de gedragingen zoals omschreven in het certificaat wel degelijk met die uit de lijst overeenstemmen;
- 4° of er grond voor uitstel van de tenuitvoerlegging bestaat.

Indien het onmogelijk is het goed te vinden zal er raadpleging plaatsvinden tussen de uitvoerende en de uitvaardigende autoriteit.

2. Krachtens artikel 13 van de wet kan de onderzoeksrechter beslissen tot uitstel:
  - 1° indien de tenuitvoerlegging een lopend strafonderzoek kan schaden;
  - 2° indien inzake het goed reeds bewarende inbeslagneming in het kader van een andere strafrechtelijke procedure is bevolen, zolang deze maatregel niet is ingetrokken.
3. De beslissing over de tenuitvoerlegging wordt onverwijld medegedeeld aan de Procureur des Konings, die daarvan onmiddellijk, op een wijze die een schriftelijk bewijs nalaat, kennis geeft aan de bevoegde autoriteit in de beslissingsstaat (in voorkomend geval met opgave van de gronden tot en de verwachte duur van het uitstel, of de redenen waarom de beslissing in de praktijk niet kan worden tenuitvoergelegd, bv. omdat het goed vernield is of niet kan worden gevonden).
4. Tegen de beslissing van de onderzoeksrechter kan geen rechtsmiddel worden aangewend (cf. artikel 12 § 4 van de wet). Een benadeelde persoon kan wel verzoeken de inbeslagneming op te heffen (cf. artikel 15 van de wet). De procedure bedoeld in artikel 61quater Wetboek van strafvordering is alsdan van toepassing. De Procureur des Konings geeft aan de bevoegde autoriteit in de beslissingsstaat kennis van het verzoek en van de aangevoerde middelen, zodat zij desgevallend haar argumenten naar voren kan brengen.

De bevoegdheid van de onderzoeksrechter is beperkt tot het nagaan van het bestaan van de grondvoorwaarden (artikel 12, § 2 wet 5 augustus 2006) – de

redenen van de inbeslagneming kunnen enkel worden aangevochten in de beslissingsstaat.

Bepaalde maatregelen inzake het (waardevast) beheer van het in beslag genomen goed kunnen worden toegepast: overeenkomstig artikel 61^{sexies} Wetboek van strafvordering kan de onderzoeksrechter aan het C.O.I.V. toelating geven om tot vervreemding van de goederen over te gaan, of ze terug te geven tegen betaling van een geldsom.

Een verzoek om opheffing van de inbeslagneming werkt opschortend voor de tenuitvoerlegging van het navolgend verzoek om verbeurdverklaring of overgave als bewijsmiddel.

De Procureur des Konings dient de uitvaardigende autoriteit in kennis te stellen van de resultaten van de vorderingen.

5. De wet duidt niet aan welk orgaan bevoegd is voor de verdere uitvoering van het bevroeringsbevel *na* de positieve beslissing van de onderzoeksrechter. Volgens bepaalde rechtsleer is de procureur des Konings belast met de praktische uitvoering van de inbeslagneming, hoewel de wet dit niet uitdrukkelijk bepaalt (H.-D. Bosly, D. Vandermeersch en M.-A. Beernaert, *Droit de la procédure pénale* 6de editie, 2010, 1545). Uit artikel 4, § 2 van de wet volgt dat de beslissingen tot inbeslagneming worden uitgevoerd conform het Belgisch recht. Artikel 139 Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat het openbaar ministerie ambtshalve de tenuitvoerlegging vervolgt van rechterlijke beslissingen die de openbare orde raken. De bepalingen van de strafprocedure raken de openbare orde (Cass. 16 februari 2005, AR P.04.1428.F). Conform artikel 2 Gerechtelijk Wetboek is deze bepaling van het Gerechtelijk Wetboek ook van toepassing op de procedure voor de tenuitvoerlegging van een certificaat tot bevroering.
6. De vraag rijst of de wet een voldoende rechtsgrond vormt als voor de tenuitvoerlegging van het bevel tot bevroering aanvullende dwangmiddelen zijn vereist, zoals bij voorbeeld een huiszoeking. Artikel 5 van het Kaderbesluit 2003/577/JBZ bepaalt dat alle aanvullende dwangmaatregelen, waartoe de beslissing tot bevroering noopt, worden genomen volgens de toepasselijke procedureregels van de tenuitvoerleggingsstaat. Een kaderbesluit heeft echter geen directe werking in de Belgische rechtsorde en de wet herneemt deze bepaling van het kaderbesluit niet. H.-D. Bosly, D. Vandermeersch en M.-A. Beernaert poneren dat de beslissing van de onderzoeksrechter over de uitvoering van het bevroeringsbevel geldt als toelating (huiszoekingsbevel) om de woonplaats of private plaats aangeduid in de beslissing te betreden met het oog op het leggen van beslag (H.-D. Bosly, D. Vandermeersch en M.-A. Beernaert, *Droit de la procédure pénale* 6de editie, 2010, 1545). Om de

rechtszekerheid te garanderen moet er echter worden verduidelijkt in de vorderingen aan de onderzoeksrechter dat hij in voorkomend geval in zijn bevel de toelating moet verschaffen om de woning binnen te dringen. Artikel 4, § 2 van de wet schrijft voor dat elke rechterlijke beslissing waarvan de tenuitvoerlegging door een Belgische gerechtelijke autoriteit is bevolen ten uitvoer wordt gelegd overeenkomstig het Belgisch recht. Uitzonderingen op het beginsel van de onschendbaarheid van de woning vereisen nochtans een expliciete, voldoende precieze wettelijke basis (artikel 15 Grondwet). Dit klemmt des te meer nu de artikel 2/1, 3° (definitie beslag) van de wet niet verwijst naar artikel 89*bis* Wetboek van strafvordering, dat de onderzoeksrechter toelaat een opdracht tot huiszoeking en inbeslagneming te geven aan een officier van gerechtelijke politie. Indien men in een woning moet binnendringen om de dwangmaatregel van beslag te kunnen leggen, moet de onderzoeksrechter dit preciseren.

7. Artikel 16 § 1 van de wet geeft aan tot wanneer de inbeslagneming gehandhaafd wordt:

- 1° tot op de opheffing van de maatregel door de Belgische autoriteit overeenkomstig artikel 15 (“bijzonder strafrechtelijk kort geding”);
- 2° tot de opheffing van de beslissing door de bevoegde rechterlijke autoriteit van de beslissingsstaat;
- 3° tot de definitieve beslissing over het verzoek tot tenuitvoerlegging van de verbeurdverklaring of overgave als bewijsstuk.

Artikel 16 § 2 van de wet houdt rekening met artikel 35*bis* derde lid Wetboek van strafvordering en voorziet dat, in geval van bewarende inbeslagneming van onroerend goed, de inbeslagneming gehandhaafd wordt tot uiterlijk het verstrijken van de geldigheidstermijn van de inschrijving, behalve in geval van verlenging voor die datum door de bevoegde onderzoeksrechter.

8. De wijziging van de Wet van 5 augustus 2006 introduceert een systeem op basis van wederzijdse erkenning voor latere beslissingen tot verbeurdverklaring. Het later verzoek om overgave als bewijsstuk blijft beheerst door de internationale instrumenten en het Belgisch recht. Tot op heden betekent dit dat een klassiek rechtshulpverzoek vereist is, doch in de toekomst zal dit vervangen worden door Europese wetgeving die het beginsel van de wederzijdse erkenning ook zal aanwenden voor de bewijsverkrijging.

In afwachting bepaalt artikel 17, lid 2 van de wet dat het verzoek tot latere overgave van het goed als bewijsstuk niet mag worden geweigerd wegens het ontbreken van de dubbele strafbaarstelling wanneer het betrekking heeft op de in artikel 6 § 2 bedoelde feiten.

4.4. Procedure voor de uitvaardiging door een Belgische autoriteit:

De beslissing tot inbeslagneming, bevolen in België door een onderzoeksrechter, een procureur des Konings of een rechtbank in het kader van een strafrechtelijk onderzoek, kan rechtstreeks worden overgezonden naar de territoriaal bevoegde autoriteit van de tenuitvoerleggingsstaat (cf. artikel 18 § 1 van de wet).

Het overgezonden certificaat moet ofwel vergezeld gaan van een verzoek om overgave van de bewijsstukken of om tenuitvoerlegging van een beslissing tot verbeurdverklaring, ofwel aangeven dat zulk een verzoek zal volgen, met vermelding van de vermoedelijke datum (cf. artikel 18 § 2, a) en b) van de wet).

Indien de beslissing tot inbeslagneming wordt opgeheven, dient de autoriteit van de tenuitvoerleggingsstaat daarvan onverwijld in kennis gesteld, zodat deze het goed kan vrijgeven.

V. BEGINSELEN INZAKE GELDELIJKE SANCTIES.

5.1. Beslissingen tot geldelijke sancties:

Het toepassingsgebied van de bepalingen inzake geldelijke sancties is niet beperkt tot strafprocedures, maar omvat eveneens procedures van administratieve aard voor zover er een beroep mogelijk is bij een rechter die met name, doch niet uitsluitend inzake strafrecht bevoegd is (cf. artikel 2/1.5° van de wet). De Memorie van toelichting haalt het voorbeeld aan waarbij de politierechtbank uitspraak kan doen in hoger beroep over een door een gemeente opgelegde administratieve boete. De rechtbank toetst dan louter de legaliteit, maar dergelijke boetes vallen onder het toepassingsgebied aangezien sprake is van een met name in strafzaken bevoegde rechtbank.

De term “geldelijke sanctie” in het Kaderbesluit omvat vier soorten sancties, ook al zijn deze niet allen voorhanden in het eigen recht (cf. artikel 2/1.6° van de wet):

- a) een geldsom die in geval van veroordeling wegens een strafbaar feit bij beslissing is opgelegd;
- b) een schadevergoeding die bij dezelfde beslissing is toegewezen aan het slachtoffer, indien het slachtoffer niet als burgerlijke partij aan de procedure kan deelnemen en het rechtscollege zijn rechtsmacht in strafzaken

uitoefent (deze vorm van schadevergoeding aan slachtoffers is vreemd aan het Belgische recht);

- c) een geldsom voor de kosten van de rechterlijke of bestuursrechterlijke procedure die tot de beslissing leidt;
- d) een geldsom ten behoeve van een overheidsfonds of een organisatie voor slachtofferhulp die bij dezelfde beslissing is opgelegd.

De memorie van toelichting geeft enkele voorbeelden van sancties die onder het toepassingsgebied vallen:

- beslissingen op grond van de wet van 13 mei 1999 tot invoering van gemeentelijke administratieve sancties. De op grond van die wet genomen sancties kunnen strafrechtelijk of administratiefrechtelijk zijn. De administratieve sancties vallen eronder omdat daartegen beroep kan worden ingesteld bij de politierechtbank (inmiddels vervangen door de wet van 24 juni 2013 betreffende de gemeentelijke administratieve sancties);
- beslissingen op grond van de wet van 21 december 1998 betreffende de veiligheid bij voetbalwedstrijden;
- boetes als gevolg van verkeersovertredingen vallen onder het toepassingsgebied van de wet aangezien de politierechtbank daarover een beslissing heeft genomen.

De voorafgaande voorstellen tot minnelijke schikking zijn uitgesloten uit de werkingssfeer, daar deze voorstellen geen beslissingen zijn waarbij ingevolge een veroordeling of een onherroepelijke beslissing een geldelijke sanctie, zoals gedefinieerd in de wet, wordt opgelegd. Idem voor beslissingen van burgerrechtelijke aard die voortvloeien uit een vordering tot herstel van schade of tot teruggave en die ten uitvoer kunnen worden gelegd overeenkomstig Verordening (EG) nr. 44/2001 van de Raad van 22 december 2000 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken.

Anderzijds valt een door de procureur des Konings opgesteld bevel tot betaling (na niet betaald voorstel tot onmiddellijke inning) op basis van artikel 65/1 van de wet van 16 maart 1968 betreffende de politie over het wegverkeer, zoals ingevoegd bij wet van 22 april 2012, wel onder het toepassingsgebied van de wet van 5 augustus 2006. Het is immers niet vereist dat de sanctie wordt opgelegd door een strafrechter en bij gebreke aan bezwaar van betrokkene binnen de dertig dagen na de verzending ervan wordt het bevel tot betaling van rechtswege uitvoerbaar.

5.2. Bijzondere weigeringsgronden:

Conform artikel 6 § 2/1 geldt voor de beslissingen waarbij een geldsanctie wordt opgelegd de voorwaarde inzake de maximale vrijheidsbenemende straf

niet voor de 32 strafbare feiten opgesomd in artikel 6 § 2, en wordt de lijst van 32 strafbare feiten die vrijgesteld zijn van de toetsing van de dubbele strafbaarheid uitgebreid met 7 nieuwe feiten, met name:

- gedragingen in strijd met de verkeersregels;
- smokkel van goederen;
- inbreuken op intellectuele-eigendomsrechten;
- bedreigingen en daden van geweld jegens personen, inclusief tijdens sportevenementen
- opzettelijke vernieling;
- diefstal;
- strafbare feiten die door de beslissingsstaat worden vastgesteld en die onder uitvoeringsverplichtingen vallen die voortkomen uit EU-instrumenten (dit betreft alle geldelijke sancties die werden ingevoerd in uitvoering van een instrument op basis van het recht van de Europese Unie – uiteraard zal de uitvoerende autoriteit de uitvaardigende autoriteit steeds kunnen verzoeken aan te duiden welk Europees instrument aan de basis van de sanctie ligt).

Artikel 19 van de wet voorziet verder in bijzondere weigeringsgronden:

- § 1 van verplichte aard indien de betrokkene natuurlijke persoon naar Belgisch recht vanwege zijn leeftijd niet strafrechtelijk verantwoordelijk kan gesteld worden;
- § 2 van facultatieve aard in geval van schriftelijk procedure of in geval van verstekprocedure (cf. § 2.1° respectievelijk § 2.2° van de wet), of indien de geldelijke sanctie minder bedraagt dan 70 euro of het equivalent van dat bedrag (zie § 2.3° van de wet). Om proceseconomische redenen wordt hierbij aangegeven dat de facultatieve weigeringsgrond stelselmatig dient toegepast als het om een bedrag van minder dan 70 euro gaat.

5.3. Procedure voor de tenuitvoerlegging in België en verdere behandeling:

De procureur des Konings van de verblijfplaats of woonplaats van de betrokkene is territoriaal bevoegd voor de tenuitvoerlegging van de geldelijke sanctie. Na ontvangst gaat de Procureur des Konings na:

- 1° of de voorwaarden van artikelen 2, 2/1 en 3 vervuld zijn (gaat het om een rechterlijke beslissing die een geldelijke sanctie oplegt en is het voor eensluidend gewaarmerkt afschrift van de beslissing vergezeld van een certificaat in een van de aanvaarde talen);
- 2° of eventuele weigeringsgronden bestaan;
- 3° ingeval de beslissing betrekking heeft op een feit vermeld in artikel 6 §§ 2 en 2/1, of de gedragingen zoals omschreven in het certificaat wel degelijk met die uit de lijst overeenstemmen.

De procureur des Konings is gebonden door de feiten zoals deze blijken uit het certificaat. Een weigering tot erkenning kan alleen gebeuren op basis van de uitdrukkelijk in de wet bepaalde weigeringsgronden. Wanneer er twijfel is, kan men steeds een vertaling van de beslissing zelf vragen. De kosten van deze vertaling zijn dan voor de Belgische overheid.

Indien de procureur des Konings overweegt de niet-tenuitvoerlegging van de beslissing te vragen op grond een schending van de fundamentele rechten van de betrokken persoon, verjaring of een veroordeling bij verstek, dient hij vooraf de bevoegde autoriteit van de beslissingsstaat te raadplegen.

Een beslissing van de procureur des Konings om het verzoek niet ten uitvoer te leggen is definitief. Indien de procureur des Konings beslist het verzoek ten uitvoer te leggen, voorziet artikel 21 in een procedure waarbij de betrokken persoon schriftelijk op de hoogte wordt gebracht en hem de gelegenheid wordt geboden om binnen een termijn van 30 dagen de nodige informatie te verstrekken betreffende mogelijke weigeringsgronden.

Indien de betrokkene bewijs kan overleggen van gehele of gedeeltelijke betaling in een Staat, dan raadpleegt de procureur des Konings de bevoegde autoriteit in de beslissingsstaat.

Het is de procureur des Konings die de nodige evaluatie doorvoert en uiteindelijk over de erkenning beslist. Delen van de sanctie die reeds door een andere staat zijn geïnd, worden in mindering gebracht van het bedrag van de sanctie. Deze beslissing zal bij gerechtsbrief aan de betrokkene worden overgemaakt. Er is een beroepsprocedure voorzien voor de betrokken persoon indien de bepalingen van de wet niet zijn nageleefd (hij kan de zaak aanhangig maken bij de correctionele rechtbank binnen vijftien dagen vanaf de kennisgeving van de beslissing van de procureur des Konings – tegen de beslissing van de rechtbank kan cassatieberoep worden ingesteld).

Wanneer de sanctie is opgelegd in een lidstaat die niet tot de eurozone behoort, moet het bedrag van de boete worden omgerekend in euro tegen de wisselkoers van de dag waarop de sanctie in de beslissingsstaat is uitgesproken, niet van de dag waarop de beslissing tot tenuitvoerlegging in België wordt genomen.

Verder wordt de mogelijkheid geboden aan de de procureur des Konings om te besluiten het bedrag van de sanctie te beperken tot het maximum dat naar Belgisch recht op feiten van dezelfde aard wordt gesteld wanneer de feiten onder de Belgische rechtsmacht vallen, indien het vaststaat dat de beslissing betrekking heeft op feiten die niet op het grondgebied van de beslissingsstaat zijn gepleegd.

De Procureur des Konings brengt de bevoegde autoriteit in de beslissingsstaat onverwijld, op een wijze die een schriftelijk bewijs nalaat, op de hoogte van de beslissing inzake erkenning en tenuitvoerlegging (in voorkomend geval met opgave van de redenen waarom de beslissing geheel of gedeeltelijk niet ten

uitvoer wordt gelegd), de voltooiing van de tenuitvoerlegging of de verlening van amnestie of gratie (cf. artikel 25: België kan amnestie en gratie verlenen).

Indien het onmogelijk is om een beslissing geheel of gedeeltelijk ten uitvoer te leggen, kan de correctionele rechtbank op verzoek van de procureur des Konings beslissen om vervangende straffen toe te passen in de gevallen waarin het Belgische recht daarin voorziet en de beslissingsstaat in het certificaat heeft ingestemd met de toepassing ervan. In België dient dit te gebeuren volgens het Belgische recht – met name artikel 40 Strafwetboek (vervangende gevangenisstraf) en artikel 69bis van de wet van 16 maart 1968 betreffende de politie over het wegverkeer (vervangend verval van het recht tot sturen) – dat bepaalt dat deze mogelijkheid al moet voorzien zijn in de erkende beslissing zelf en niet enkel het certificaat.

De zwaarte van deze vervangende sancties wordt bepaald overeenkomstig het Belgische recht en mag het maximumniveau bepaald in het certificaat niet overschrijden.

De beslissingsstaat behoudt steeds de mogelijkheid om zijn verzoek in te trekken. Voor België als beslissingsstaat bevindt deze mogelijkheid zich in artikel 27, § 2, b). Deze mogelijkheid zal zich bijvoorbeeld voordoen bij het overlijden van de persoon.

5.4. Invordering naar Belgisch recht:

Voor de invordering van de geldboete wordt rekening gehouden met de werkwijze waarop deze naar Belgisch recht wordt uitgevoerd, zoals hierna aangegeven.

De veroordeling tot een geldboete wordt ten uitvoer gelegd op verzoek van de procureur des Konings (zie artikelen 165, 197 en 361 Wetboek van strafvordering). De FOD Financiën, ontvanger van penale boeten, staat in voor de invordering van de geldboete in naam van de procureur des Konings.

Nadat het vonnis in kracht van gewijsde is gegaan verzendt de griffier een uittreksel naar de ontvanger van penale boeten (artikel 121 K.B. 28 december 1950 houdende algemeen reglement op de gerechtskosten in strafzaken).

De ontvanger zal vervolgens een betalingsbericht verzenden naar de veroordeelde. Bij gebrek aan vrijwillige betaling zal de ontvanger alle dwangmiddelen gebruiken die zijn toegestaan door het burgerlijk executierecht, meer bepaald bewarend en uitvoerend beslag (deel V Gerechtelijk Wetboek). In afwijking van het gemeen beslagrecht kan de ontvanger een vereenvoudigd uitvoerend beslag onder derden leggen (artikel 101 K.B. 28 december 1950 houdende algemeen reglement op de

gerechtskosten in strafzaken). Het beslag wordt gelegd per aangetekende brief of indien nodig per gerechtsdeurwaardersexploot.

De ontvanger kan open bronnen consulteren om inlichtingen te verzamelen over de solvabiliteit van de veroordeelde. Verder kan de ontvanger alle administratieve diensten van de Staat, de lokale besturen en de publieke instellingen verzoeken om alle nuttige inlichtingen mede te delen met betrekking tot vermogen of de inkomsten van de veroordeelde (artikel 102 K.B. Tarief in Strafzaken). De ontvanger kan nagaan of de betrokkene een voertuig bezit of onroerende goederen (via het Kadaster).

Indien het COIV in beslag genomen geldsommen beheert die toebehoren aan de veroordeelde is de toepassing van artikel 16*bis* COIV-wet 26 maart 2003 mogelijk. Indien het strafrechtelijk beslag op deze gelden wordt opgeheven kan het COIV de terug te geven gelden aanwenden voor de aanzuivering van de geldboete.

Executiegeschillen vallen onder de bevoegdheid van de burgerlijke rechter, in voorkomend geval onder de bevoegdheid van de beslagrechter (artikel 1395 Gerechtelijk Wetboek).

5.5. Bestemming van de verkregen geldsommen:

Geldsommen die verkregen zijn uit de tenuitvoerlegging van beslissingen vallen toe aan de Belgische Staat, tenzij anders overeengekomen met de beslissingsstaat. In de memorie van toelichting wordt uiteen gezet dat het mogelijk is op grond van artikel 2/1, 6°, b), dat a an de Belgische autoriteiten gevraagd wordt een geldsom te vorderen die is uitgesproken voor een slachtoffer dat geen burgerlijke partij kon zijn in de rechtszaak. Dit concept is niet gekend in België, maar dient wel uitvoerbaar te zijn op grond van het kaderbesluit inzake geldelijke sancties. Omdat deze beslissing in het voordeel van een slachtoffer is, wordt er ook in een uitzondering voorzien voor wat betreft de bestemming van de geïnde sommen.

5.6. Procedure voor de uitvaardiging door een Belgische autoriteit:

De beslissing tot geldelijke sanctie bevolen in België kan slechts aan één enkele tenuitvoerleggingsstaat per keer worden toegezonden. De beslissing wordt rechtstreeks verzonden naar de territoriaal bevoegde autoriteit van de lidstaat waar de betrokkene een eigendom of inkomen heeft, zijn gewone verblijfplaats heeft, of, in geval van een rechtspersoon, zijn statutaire zetel heeft.

Een beslissing die aan een andere lidstaat werd overgezonden kan niet langer door een Belgische autoriteit ten uitvoer worden gelegd, tenzij zij de

aangesproken autoriteiten op de hoogte brengt van de intrekking van het verzoek of die autoriteiten zelf aangeven dat er geen erkenning of (gedeeltelijke) tenuitvoerlegging mogelijk is en dit niet gegrond is op een schending van het *ne bis in idem* beginsel, een afbreuk aan de fundamentele rechten van de betrokkene, amnestie of gratie.

Indien de Belgische autoriteit na de toezending van een beslissing een geldsom ontvangt die door de betrokkene vrijwillig betaald is met betrekking tot de beslissing, stelt ze de bevoegde autoriteit van de tenuitvoerleggingstaat onverwijld daarvan in kennis.

VI. BEGINSELEN INZAKE VERBEURDVERKLARINGEN.

6.1. Beslissingen tot verbeurdverklaring:

De term “confiscatie” in het Kaderbesluit dient naar Belgisch recht te worden verstaan als verbeurdverklaring in de zin van de artikelen 42, 43, 43*bis*, eerste en tweede lid, 43*ter* en 43*quater* van het Strafwetboek alsook de in het Strafwetboek en de bijzondere wetten bedoelde verbeurdverklaringen.

De wet is van toepassing op elke onherroepelijke rechterlijke beslissing die leidt tot het blijvend ontnemen van de beschikkingsmacht over een goed (artikel 2/1, 8° wet).

De wetgever heeft in de definitie van de verbeurdverklaring niet expliciet verwezen naar art. 43*bis*, derde lid, Sw. De verbeurdverklaring met toewijzing aan de burgerlijke partij valt bijgevolg niet onder het toepassingsgebied van de wet. Als om die reden de uitvoering van dit type verbeurdverklaring niet mogelijk is kan de procedure worden gevolgd die geldt voor een “gewone verbeurdverklaring”, met dien verstande dat de gelden die de Belgische Staat ontvangt via “asset sharing” (zie infra) worden uitgekeerd aan de burgerlijke partij binnen de perken van de opbrengst van de verbeurdverklaring die de strafrechter heeft toegewezen aan de burgerlijke partij.

6.2. Bijzondere weigeringsgronden voor de verbeurdverklaring:

Artikel 29 bevat twee specifieke weigeringsgronden van facultatieve aard die eigen zijn aan beslissingen tot verbeurdverklaringen. De tenuitvoerlegging kan geweigerd worden indien:

- 1° de verbeurdverklaring onmogelijk zou zijn wegens de door een belanghebbende partij (met inbegrip van derden te goeder trouw) op het goed verkregen rechten. Dit punt moet samen worden gelezen met verplichting tot informatieverstrekking overeenkomstig artikel 30, § 7 wet;

2° de beslissing genomen is in het kader van een verruimde verbeurdverklaringbevoegdheid die niet voorzien is in artikel 43quater van het Strafwetboek.

6.3. Procedure voor de tenuitvoerlegging in België en verdere behandeling:

De correctionele rechtbank van de plaats waar de bedoelde goederen of de meerderheid van deze goederen zich bevinden is territoriaal bevoegd voor de tenuitvoerlegging van de verbeurdverklaring.

Het bevoegdheidscriterium “de meeste goederen” moet worden geïnterpreteerd afhankelijk van het aantal goederen en/of de waarde ervan.²⁰

Na ontvangst maakt de procureur des Konings de zaak onverwijld aanhangig bij de correctionele rechtbank van de plaats waar de goederen (of de meerderheid ervan) zich bevinden. De procureur des Konings doet voorafgaandelijk aan het vatten van de correctionele rechtbank best nazicht over de juistheid van de opgegeven plaats waar de goederen zich zouden bevinden (zie Considerans 12 van het kaderbesluit: “Indien er twijfels zijn over de plaats waar de voorwerpen waarop een beslissing tot confiscatie betrekking heeft, zich bevinden, moeten de lidstaten alle beschikbare middelen aanwenden om de juiste plaats van die voorwerpen te achterhalen, inclusief het gebruik van alle beschikbare informatiesystemen.”).

Indien de procureur des Konings overweegt de niet-tenuitvoerlegging van de beslissing te vragen op grond van *ne bis in idem*, territorialiteit, een veroordeling bij verstek, de specifieke weigeringsgrond voor verbeurdverklaringen of de niet-naleving van de voorwaarden in artikel 30 van de wet, dient hij vooraf de bevoegde autoriteit van de beslissingsstaat te raadplegen.

Voor de aanhangigmaking bij de rechtbank wordt hierbij aangegeven dat, eerder dan een vordering, een dagvaarding aangewezen is. Op de Ompranet site, expertisenetwerk internationale samenwerking, is een model beschikbaar.

De correctionele rechtbank hoort de procureur des Konings en de veroordeelde (of zijn raadsman). Belanghebbende derden hebben het recht om tussen te komen in de procedure.

Zij worden vooraf op de hoogte gebracht dat een zitting wordt gehouden voor de correctionele rechtbank. Deze bepaling is de weerspiegeling van artikel

²⁰ Memorie van toelichting bij het wetsontwerp tot wijziging van de wet van 5 augustus 2006 inzake de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning van rechterlijke beslissingen in strafzaken tussen de lidstaten van de Europese Unie, *Parl. St. Kamer*, 2010-2011, stuk nr. 1703/1, blz.21.

5ter van de Voorafgaande Titel van het Wetboek van strafvordering, waarin de informatieverstrekking aan derden in zuiver nationale gevallen is geregeld²¹.

De rechter gaat na:

- 1° of de voorwaarden van artikelen 2, 2/1 en 3 vervuld zijn (gaat het om een rechterlijke beslissing met als doel de verbeurdverklaring van een goed en is het voor eensluidend gewaarmerkt afschrift van de beslissing vergezeld van een certificaat in een van de aanvaarde talen);
- 2° of eventuele weigeringsgronden bestaan;
- 3° ingeval de beslissing betrekking heeft op een feit vermeld in de lijst van artikel 6 § 2, of de gedragingen zoals omschreven in het certificaat wel degelijk met die uit de lijst overeenstemmen;
- 4° of er grond voor uitstel van de tenuitvoerlegging bestaat.

De rechtbank is gebonden door de feiten zoals deze blijken uit het certificaat. De materiële gronden die tot de beslissing hebben geleid, kunnen niet worden betwist.

Krachtens artikel 31 van de wet kan de correctionele rechtbank of, voor de aanhangigmaking bij de rechtbank, de procureur des koning beslissen tot uitstel indien:

- 1° de verbeurdverklaring van een geldsom in verscheidene lidstaten gelijktijdig ten uitvoer wordt gelegd en de totale waarde van de tenuitvoerlegging het in de beslissing bepaalde bedrag zou overstijgen;
- 2° de tenuitvoerlegging een lopend strafonderzoek kan schaden;
- 3° de gehele of gedeeltelijke vertaling van de beslissing tot verbeurdverklaring nodig wordt geacht;
- 4° inzake het goed reeds een procedure tot verbeurdverklaring is bevolen;
- 5° een derde een rechtsmiddel aanwendt.

Tijdens het uitstel wordt aan de procureur des Konings een bevoegdheid tot inbeslagneming toegekend om te voorkomen dat het goed niet langer beschikbaar is met het oog op de tenuitvoerlegging van de verbeurdverklaring.

De wet voorziet een aantal specifieke bepalingen betreffende de verbeurdverklaring van een geldsom:

- het bedrag van de verbeurdverklaring wordt, in voorkomend geval, omgerekend tegen de wisselkoers die geldt op het tijdstip van de uitspraak van de verbeurdverklaring en niet tegen de wisselkoers van de dag waarop de beslissing tot erkenning en tenuitvoerlegging wordt genomen;

²¹ Memorie van toelichting bij het wetsontwerp tot wijziging van de wet van 5 augustus 2006 inzake de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning van rechterlijke beslissingen in strafzaken tussen de lidstaten van de Europese Unie, *Parl. St. Kamer*, 2010-2011, stuk nr. 1703/1, blz. 21.

- in voorkomend geval zal ieder deel van het in een andere Staat geïnd bedrag volledig in mindering worden gebracht op het verbeurd te verklaren bedrag;

In geval van samenloop tussen 2 of meer beslissingen tot verbeurdverklaring van een geldsom en de betrokkene niet over voldoende vermogensbestanddelen zou beschikken, of van eenzelfde goed, bepaalt de rechtbank welke beslissing(en) tot verbeurdverklaring ten uitvoer moet(en) worden gelegd, rekening houdend met de omstandigheden, in bijzonder andere in dezelfde zaak in beslag genomen goederen, de relatieve ernst van de strafbare feiten, de plaats waar ze gepleegd zijn, alsook de tijdstippen waarop de verschillende beslissingen gegeven en overgezonden werden.

Tegen de beslissing van de rechtbank kan hoger beroep worden ingesteld voor het hof van beroep. Tegen de beslissing omtrent het hoger beroep kan cassatieberoep worden ingesteld (conform het gemeen recht²²).

De beslissing over de tenuitvoerlegging wordt onverwijld medegedeeld aan de procureur des Konings, die daarvan onmiddellijk, op een wijze die een schriftelijk bewijs nalaat, kennis geeft aan de bevoegde autoriteit in de beslissingsstaat (in voorkomend geval met opgave van de gronden tot en de verwachte duur van het uitstel, of de redenen waarom de beslissing geheel of gedeeltelijk niet ten uitvoer wordt gelegd, bijvoorbeeld omdat de beslissing in de praktijk niet kan worden ten uitvoer gelegd omdat het goed vernield is of niet kan worden gevonden).

De bevoegde autoriteit van de beslissingsstaat wordt verder onverwijld in kennis gesteld door de procureur des Konings van het verval van de reden voor het uitstel of het instellen van enig rechtsmiddel en moet, op een wijze die een schriftelijk bewijs nalaat, worden ingelicht over de voltooiing van de tenuitvoerlegging van de verbeurdverklaring.

De in België uitgesproken amnestie of gratie leidt tot verval van de in het buitenland uitgesproken verbeurdverklaring.

De procureur des Konings stelt overigens een einde aan de tenuitvoerlegging zodra de bevoegde autoriteit van de beslissingsstaat hem op de hoogte brengt van enige beslissing of maatregel waardoor de beslissing niet meer uitvoerbaar is of aan de tenuitvoerleggingsstaat onttrokken wordt.

Artikel 7.2 van het kaderbesluit betreffende confiscatie bepaalt dat, indien de confiscatie betrekking heeft op een welbepaald voorwerp, de bevoegde autoriteiten van de beslissingsstaat en de tenuitvoerleggingsstaat

²² Memorie van toelichting bij het wetsontwerp tot wijziging van de wet van 5 augustus 2006 inzake de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning van rechterlijke beslissingen in strafzaken tussen de lidstaten van de Europese Unie, *Parl. St. Kamer*, 2010-2011, stuk nr. 1703/1, blz. 21.

overeenkomen dat de confiscatie kan geschieden in de vorm van een verplichting een geldbedrag te betalen dat overeenkomt met de waarde van het voorwerp (zie punt 1 van vak k) van het certificaat).

De wetgever heeft deze bepaling van het kaderbesluit niet uitdrukkelijk omgezet in het Belgisch recht via een wijziging van de wet. Het standpunt van de wetgever is wel uiteengezet in de parlementaire voorbereiding van de omzettingwet.

Wanneer de verbeurdverklaring betrekking heeft op een bepaald goed of bepaalde goederen (objectconfiscatie), kan slechts tot verbeurdverklaring per equivalent worden overgegaan wanneer de wetgeving van de tenuitvoerleggingsstaat en die van de beslissingsstaat daarin voorziet. Een verbeurdverklaring van een concrete roerende of onroerende zaak wordt hier op dezelfde wijze uitgevoerd als een verbeurdverklaring per equivalent naar Belgisch recht dit wil zeggen de verplichting in hoofde van de veroordeelde om een geldsom te betalen die correspondeert met de waarde van de verbeurdverklaarde (on)roerende zaak.

Uit de parlementaire voorbereiding²³ blijkt dat een “waarde-confiscatie” (of verbeurdverklaring per equivalent) slechts mag worden uitgevoerd mits voldaan is aan drie cumulatieve voorwaarden:

- 1° de verbeurdverklaring heeft betrekking op de in artikel 42, 3° Strafwetboek bedoelde zaken, dit wil zeggen de vermogensvoordelen die rechtstreeks uit het misdrijf zijn verkregen, de goederen en waarden die in de plaats ervan zijn getreden, en de inkomsten uit belegde voordelen;
- 2° de goederen kunnen niet worden teruggevonden in het vermogen van de veroordeelde;
- 3° de verbeurdverklaring per equivalent is uitdrukkelijk bevolen door de buitenlandse rechter.

Wat de voorwaarde sub 2° betreft is het echter verr e van duidelijk of België de uitvoering van de buitenlandse verbeurdverklaring afhankelijk mag maken van de vervulling van de voorwaarde dat de beslissingsstaat moet aantonen dat er op haar grondgebied geen goederen meer aanwezig zijn waarop de verbeurdverklaring per equivalent kan worden uitgevoerd.

Artikel 7.3 van het Kaderbesluit betreffende confiscatie bepaalt dat, indien een beslissing tot confiscatie betrekking heeft op een geldsom en geen betaling is verkregen, de bevoegde autoriteiten van de tenuitvoerleggingsstaat de beslissing tot confiscatie mogen ten uitvoer leggen ten aanzien van elk voorwerp dat daartoe voorhanden is (zie punt 2 van vak k) van het certificaat.

²³ Memorie van toelichting bij het wetsontwerp tot wijziging van de wet van 5 augustus 2006 inzake de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning van rechterlijke beslissingen in strafzaken tussen de lidstaten van de Europese Unie, *Parl. St. Kamer*, 2010-2011, stuk nr. 1703/1, blz.13.

De wetgever heeft deze bepaling van het kaderbesluit ook niet uitdrukkelijk omgezet in het Belgisch recht via een wijziging van de wet van 5 augustus 2006. Het standpunt van de wetgever is wel uiteengezet in de parlementaire voorbereiding van de omzettingwet.

Deze wijze van uitvoering is alleszins niet strijdig met het Belgisch recht en de toestemming van de beslissingsstaat is niet vereist, in tegenstelling tot wat het certificaat laat uitschijnen²⁴. De verbeurdverklaring per equivalent wordt naar Belgisch recht op dezelfde wijze uitgevoerd. Volgens het Hof van Cassatie kan de verbeurdverklaring per equivalent naar Belgisch recht (artikel 43*bis*, tweede lid, Strafwetboek) enkel slaan op een geldbedrag en niet op een concrete roerende of onroerende zaak (zie Cass. 3 juni 2009, P.08.1732.F). De ontvanger van domeinen belast met de invordering van de verbeurdverklaring kan deze straf wel uitvoeren op de (legale) roerende of onroerende goederen die aanwezig zijn in het vermogen van de veroordeelde (artikelen 7 en 8 Hypotheekwet).

De ontvanger gaat over de tegeldemaking van de zaken die reeds tijdens het strafonderzoek per equivalent in beslag zijn genomen door de onderzoeksrechter of procureur des Konings. Bij gebrek aan een (toereikend) penaal beslag zal de ontvanger de verbeurdverklaarde geldsom invorderen door een burgerlijk uitvoerend beslag te leggen op de gelden en zaken die toebehoren aan de veroordeelde.

6.4. Uitvoering naar Belgisch recht:

Voor de tenuitvoerlegging van de verbeurdverklaring wordt rekening gehouden met de werkwijze naar Belgisch recht, zoals hierna aangegeven.

De veroordeling tot een verbeurdverklaring wordt ten uitvoer gelegd op verzoek van de procureur des Konings (zie artikelen 165, 197*bis* en 361 Wetboek van strafvordering). De FOD Financiën, ontvanger van domeinen, voert de verbeurdverklaring uit. Het COIV coördineert de tenuitvoerlegging van deze vermogensstraf en verleent bijstand aan de gerechtelijke autoriteiten.

Nadat de rechterlijke beslissing in kracht van gewijsde is gegaan verzendt de griffier een uittreksel naar de ontvanger (artikel 121 K.B. 28 december 1950 houdende algemeen reglement op de gerechtskosten in strafzaken).

De wijze waarop de verbeurdverklaring wordt uitgevoerd hangt af van de aard van de betrokken zaak en van het type verbeurdverklaring.

²⁴ Memorie van toelichting bij het wetsontwerp tot wijziging van de wet van 5 augustus 2006 inzake de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning van rechterlijke beslissingen in strafzaken tussen de lidstaten van de Europese Unie, *Parl. St. Kamer*, 2010-2011, stuk nr. 1703/1, blz. 13

a) objectconfiscatie

Indien de verbeurdverklaring slaat op de reeds vooraf in beslag specieszaken zoals voertuigen en onroerende goederen, dient de ontvanger eventueel alle maatregelen te nemen om de eigendomsoverdracht te formaliseren en aan derden kenbaar te maken, zoals overschrijving op het hypotheekkantoor.

Als de verbeurdverklaring slaat op het creditsaldo van een geblokkeerde rekening of effecten gedeponneerd op een effectenrekening volstaat het dat de ontvanger de bank verzoekt om de gelden ter beschikking te stellen van de beneficiant van de verbeurdverklaring.

Indien de verbeurdverklaring niet is voorafgegaan door een strafbeslag dringen eventueel bewarende maatregelen zich op als de roerende goederen in het bezit zijn van een onwillige of malafide derde. De ontvanger kan beslag tot terugvordering laten leggen op een voertuig bij een derde in afwachting van de revindicatie van het goed.

b) verbeurdverklaring per equivalent (of waardeconfiscatie)

Indien de illegale vermogensvoordelen niet meer in natura kunnen aangetroffen worden in het vermogen van de veroordeelde zal de rechter de waarde ervan ramen en heeft de confiscatie betrekking op het daarmee overeenstemmend bedrag ("equivalent"). De verbeurdverklaring neemt hier de vorm aan van een schuldvordering, in te vorderen op het vermogen van de veroordeelde binnen de wettelijke verjaringstermijn (artikel 94 Strafwetboek). De ontvanger kan eventueel uitvoeren op de goederen die tijdens het strafonderzoek per equivalent in beslag zijn genomen tot beloop van het verbeurdverklaarde bedrag (artikel 35ter Wetboek van strafvordering). Indien het geen verbeurdverklaring per equivalent betreft maar wel objectconfiscatie van een geldsom die niet in beslag is genomen tijdens het strafonderzoek neemt deze straf ook de vorm aan van een schuldvordering, die op dezelfde wijze wordt ingevorderd als een verbeurdverklaring per equivalent.

De procedure voor de invordering is quasi identiek aan de regeling die geldt voor de invordering van geldboeten.

De ontvanger zal een betalingsbericht(en) verzenden naar de veroordeelde.

Bij gebrek aan vrijwillige betaling zal de ontvanger alle dwangmiddelen gebruiken die zijn toegestaan door het burgerlijk executierecht, meer bepaald bewarend en uitvoerend beslag (deel V Gerechtelijk Wetboek).

In afwijking van het gemeen beslagrecht kan de ontvanger een vereenvoudigd uitvoerend beslag onder derden leggen (artikel 101 K.B. 28 december 1950 houdende algemeen reglement op de gerechtskosten in strafzaken). Het

beslag wordt gelegd per aangetekende brief of indien nodig per gerechtsdeurwaarders-exploot.

De ontvanger kan open bronnen consulteren om inlichtingen te verzamelen over de solvabiliteit van de veroordeelde. Verder kan de ontvanger alle administratieve diensten van de Staat, de lokale besturen en de publieke instellingen verzoeken om alle nuttige inlichtingen mede te delen met betrekking tot het vermogen of de inkomsten van de veroordeelde (artikel 102 K.B. Tarief in Strafzaken). De ontvanger kan nagaan of de betrokkene een voertuig bezit of onroerende goederen. De ontvanger kan echter geen informatie opvragen bij banken over tegoeden. In kader van een solvabiliteitsonderzoek kan het COIV de banken wel bevragen omtrent de financiële activa (rekeningen, kluizen, enz...) die de veroordeelde bezit en deze informatie doorspelen naar de ontvanger.

Indien het COIV in beslag genomen geldsommen beheert die toebehoren aan de veroordeelde is de toepassing van artikel 16*bis* COIV-wet 26 maart 2003 mogelijk. Indien het strafrechtelijk beslag op deze gelden wordt opgeheven kan het COIV de terug te geven gelden aanwenden voor de aanzuivering van de geldboete.

Executiegeschillen vallen onder de bevoegdheid van de burgerlijke rechter, in voorkomend geval onder de bevoegdheid van de beslagrechter (Cass. 9 januari 1981 en artikel 1395 Gerechtelijk Wetboek).

6.5. Bestemming van de verbeurdverklaarde goederen:

In tegenstelling tot artikel 8 van de wet van 20 mei 1997 betreffende de internationale samenwerking inzake de tenuitvoerlegging van inbeslagnemingen en verbeurdverklaringen bepaalt hier niet de correctionele rechter maar wel de procureur des Konings de bestemming van de verbeurdverklaarde zaken (cf. artikel 38 § 1 van de wet).

De wet voorziet in de volgende verdeelsleutel van de verbeurdverklaarde goederen tussen de beslissingsstaat en de tenuitvoerleggingsstaat:

- 1° boven een drempel van 10.000 euro moet de geldsom in gelijke helften worden verdeeld tussen beide staten, lagere bedragen worden integraal toegekend aan de Schatkist;
- 2° indien het een goed betreft, zijn er 3 alternatieve regels:
  - a) het goed wordt verkocht en de opbrengst wordt verdeeld overeenkomstig punt 1° (algemene regel);
  - b) het goed wordt overgedragen aan de beslissingsstaat (dit vormt veeleer een uitzonderlijk geval, daar het gepaard gaat met meer formaliteiten dan optie a);

- c) indien noch a) noch b) mogelijk zijn, kan over de goederen beschikt worden overeenkomstig het Belgisch recht (bijvoorbeeld bij verbeurdverklaring met betrekking tot illegale goederen zoals drugs of wapens dienen de goederen vernietigd te worden).

De Minister van Justitie kan met de beslissingsstaat echter overeenkomen om af te wijken van deze regeling.

De wet voorziet in een uitzondering op de verdeelsleutel met betrekking tot cultuurgoederen die tot het Belgische cultureel erfgoed behouden. Deze zijn vrijgesteld van de verplichte verkoop of teruggave aan de beslissingsstaat.

Onder “cultuurgoederen” wordt verstaan de goederen bedoeld in artikel 1 van richtlijn 93/7/EEG van 15 maart 1993. Deze richtlijn is in het Belgische recht omgezet door de wet van 28 oktober 1996 betreffende de teruggave van cultuurgoederen die op onrechtmatige wijze buiten het grondgebied van bepaalde buitenlandse Staten zijn gebracht. In artikel 2, 2°, van die wet waarin een definitie wordt gegeven van cultuurgoederen, wordt verwezen naar goederen die erkend zijn als “nationaal bezit”. De procedure tot erkenning naar Belgisch recht is bepaald in het decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 24 januari 2003 en dat van de Franse Gemeenschap van 11 juli 2002.

De Minister van Justitie kan, met inachtneming van de bevoegdheidsverdeling tussen de federale staat en de gemeenschappen, met de beslissingsstaat overeenkomen om af te wijken van deze regeling.

6.6. Procedure voor de uitvoering door een Belgische autoriteit:

De beslissing tot verbeurdverklaring bevolen in België kan rechtstreeks worden overgezonden naar de territoriaal bevoegde autoriteit van de tenuitvoerleggingsstaat. De beslissing wordt overgemaakt aan:

- de Staat ten aanzien waarvan de procureur des Konings redelijke vermoedens heeft dat de betrokkene aldaar eigendom of inkomen heeft, indien de verbeurdverklaring betrekking heeft op een geldsom;
- de Staat of de Staten ten aanzien waarvan de procureur des Konings redelijke vermoedens heeft dat de bedoelde goederen zich aldaar bevinden, indien de verbeurdverklaring betrekking heeft op een of meer welbepaalde goederen;
of
- de Staat waarin de betrokkene zijn gewone verblijfplaats of statutaire zetel heeft.

In principe kan een beslissing tot verbeurdverklaring van een goed slechts aan één tenuitvoerleggingsstaat per keer worden toegezonden, behalve indien het

goed of de goederen zich in verschillende tenuitvoerleggingsstaten bevinden of de tussenkomst van verschillende tenuitvoerleggingsstaten vereist is.

Het verzoek tot verbeurdverklaring van een geldsom kan slechts aan één staat worden toegezonden, tenzij de procureur des Konings om een bijzondere reden daarvan afwijkt. Afwijken van dat principe kan met name gerechtvaardigd zijn wanneer:

- voor het betrokken goed geen beslissing tot inbeslagneming is genomen op grond van deze wet, of;
- de waarde van het in België of in enige tenuitvoerleggingsstaat verbeurdverklaarde goed waarschijnlijk niet volstaat om bij de tenuitvoerlegging het volledige bedrag te dekken dat in de beslissing tot verbeurdverklaring is bepaald.

Het totale bedrag van de verbeurdverklaring mag echter in geen geval hoger zijn dan het in de beslissing tot verbeurdverklaring bepaalde bedrag. De wet voorziet verder in specifieke informatieverplichtingen, door ongeacht welk middel dat een schriftelijk bewijs oplevert, voor de procureur des Konings aan de tenuitvoerleggingsstaat of -staten om te voorkomen dat het verbeurdverklaarde bedrag het in de beslissing tot verbeurdverklaring bepaalde bedrag zou overschrijden.

De toezending van een beslissing tot verbeurdverklaring aan een of meer tenuitvoerleggingsstaten beperkt het recht van de Belgische autoriteiten om de verbeurdverklaring zelf ten uitvoer te leggen niet.

Ten slotte stelt de procureur des Konings de bevoegde autoriteit van de tenuitvoerleggingsstaat onverwijld in kennis, door ongeacht welk middel dat een schriftelijk bewijs oplevert, van enige beslissing of maatregel waardoor de beslissing tot verbeurdverklaring niet meer uitvoerbaar is of om een andere reden aan de tenuitvoerleggingsstaat onttrokken wordt (zoals ingeval van tenuitvoerlegging in een andere tenuitvoerleggingsstaat of vrijwillige betaling in België).

VII. INFORMATIE ANDERE LIDSTATEN.

De aandacht wordt gevestigd op volgende webpagina's:

1. <http://www.ejn-crimjust.europa.eu/ejn/libcategories.aspx?Id=24>
2. <http://www.ejn-crimjust.europa.eu/ejn/libcategories.aspx?Id=25>
3. <http://www.ejn-crimjust.europa.eu/ejn/libcategories.aspx?Id=34>

De site van het Europees Justitieel Netwerk bevat nuttige informatie, onder meer met betrekking tot de omzetting van de kaderbesluiten door andere

lidstaten, de bevoegde autoriteiten, de aanvaarde talen, praktische informatie, etc.

Als bijlagen 4, 5 en 6 worden de recentste (Engelstalige) documenten gevoegd met een overzicht van de stand van zaken van de implementatie door de E.U. lidstaten van de drie kaderbesluiten (Bevriezing – Geldelijke Sancties – Verbeurdverklaring).

VIII. MODELLEN.

Het COIV beschikt op zijn Omptanet pagina's over invulbare modellen van certificaten (NL/F) inzake beslag en confiscatie, die te downloaden zijn via de pagina's die op het Omptanet zijn voorbehouden aan het COIV.

Het COIV beschikt ook over modellen voor de parketmagistraat die schriftelijk de (niet)uitvoering vordert van het inkomend verzoek tot inbeslagneming of verbeurdverklaring.